

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

UDC 01.1

The XIII International Scientific and Practical Conference «Multidisciplinary academic research, innovation and results», April 05 – 08, 2022, Prague, Czech Republic. 831 p.

ISBN - 979-8-88526-749-6

DOI - 10.46299/ISG.2022.1.13

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liubchych Anna</u>	Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development National Academy of Law Sciences of Ukraine, Kharkiv, Ukraine, Scientific secretary of Institute
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines, Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
<u>Oleksandra Kovalevska</u>	Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs Dnipro, Ukraine
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
<u>Slabkyi Hennadii</u>	Doctor of Medical Sciences, Head of the Department of Health Sciences, Uzhhorod National University.
<u>Marchenko Dmytro</u>	PhD, Associate Professor, Lecturer, Deputy Dean on Academic Affairs Faculty of Engineering and Energy
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.
<u>Belei Svitlana</u>	Ph.D., Associate Professor, Department of Economics and Security of Enterprise
<u>Lidiya Parashchuk</u>	PhD in specialty 05.17.11 "Technology of refractory non-metallic materials"
<u>Kanyovska Lyudmila Volodymyrivna</u>	Associate Professor of the Department of Internal Medicine
<u>Levon Mariia</u>	Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Scientific direction - morphology of the human digestive system
<u>Hubal Halyna Mykolaivna</u>	Ph.D. in Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor

НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Шопіна Марина Олександрівна,
кандидат психологічних наук,
доцент кафедри дошкільної та початкової освіти
Інституту післядипломної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка

Якунін Ярослав Юрійович
кандидат хімічних наук,
доцент кафедри природничо-математичної
освіти і технологій
Інституту післядипломної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка

За останній час освіта в Україні переживає складні випробування. Спочатку карантинні обмеження зупинили звичний навчальний процес більш ніж на два роки. Тоді ми почали обговорювати нову парадигму освіти [1], розуміючи, що світ вийде з пандемії з новим розумінням про організацію освітнього процесу. Ми детально досліджували потреби освітян міста Києва щодо організації дистанційної взаємодії з учнями [2] і пропонували конкретні рішення для розв'язання низки проблем (від технічних і організаційних до психологічних) через інструменти дистанційного навчання [3-10]. Сьогодні ми змушені звернутися до теми дистанційного навчання в умовах військового стану і визначити ряд особливостей, які кардинально відрізняються від дистанційної взаємодії у мирний час, або під час пандемії.

Перше, до чого ми хочемо привернути увагу, це до мети навчання. Ми добре знаємо, якою вона є у мирні часи, але під час війни головною метою стає не набуття компетентностей, а утримання, на скільки це можливо, врівноваженого стану психіки як студента, так і вчителя. Перемикання хоча б на деякий час уваги з намагань осмислити те, що розумом мирної людини досягнути неможливо, на звичні робочі моменти, дає можливість психіці людини перепочити і поступово виходити із шокового стану, наближаючись до стадії прийняття обставин дійсності. У таких умовах значення кожного слова і кожної дії важко назвати націленим на навчання чи викладання. Це в першу чергу психологічна підтримка, а ще точніше — терапія для кожного з учасників цієї взаємодії. Тому критичні зауваження і оцінювання варто відкласти до більш спокійних часів (звісно, не в тих випадках, коли мова йде про отримання документів про освіту).

Друге. Говорячи про організацію дистанційного навчання в закладах середньої освіти, ми нарікали, що, за рідким виключенням, майже відсутня централізована шкільна система освітніх ресурсів, електронних журналів та ін. В умовах же військового стану така централізована система може стати марним тягарем. Учні і вчителі, які намагаються вчитись і працювати, знаходячись в евакуації, або в укритті, без звичних книжок, електронних пристроїв, з

обмеженими можливостями інтернет-зв'язку, потребують максимально спрощеної і неформалізованої системи взаємодії, яка більше має походити на корисні поради, ніж на стандартизовану процедуру. Учитель і учень мають бути абсолютно технічно і методично автономними у своїх діях щодо виконання головної мети освітнього процесу, яку ми вже зазначили. Ніякий тиск на учасників цього специфічного освітнього процесу ні з боку адміністрації навчального закладу, ні з боку інших установ, неприпустимі. Як зараз стає очевидним, вчителі, що організовували і контролювали весь свій освітній процес самостійно, мають зараз більше шансів зв'язатись зі своїми учнями. І найкращі шанси це зробити у тих, хто робив це через мобільні пристрої.

Трете. Після закінчення військових дій заклади освіти стикнуться ще з однією суттєвою проблемою у учнів і вчителів, яка має назву посттравматичний стресовий розлад. Він складний тим, що зовні людина виглядає як зазвичай, може, навіть, бути активною та веселою. Але при виникненні певної ситуації, що якимось чином нагадуватиме людині про пережитий дистрес (наприклад, різкого звуку, схожого на вибух, або сигналу, схожого на повітряну тривогу, або різкої інтонації в розмові), вона миттєво втрачає зв'язок з реальністю і контроль над собою. Такі проблеми можуть тривати, в залежності від важкості дистресу, від кількох тижнів до кількох років [11]. Посттравматичний синдром може виникати не тільки у мирних мешканців, але і у військових [12] і проявляться у психологічній неврівноваженості, роздратованості, порушеннях сну та більш серйозних нервово-соматичних порушеннях. Особливість проявів цього синдрому у дітей полягає в тому, що діти, які пережили тяготи війни, смерть близьких чи знайомих людей, відчуття, що їхнє життя може обірватися у будь-яку мить, замикаються в собі. Звична та добре знайома їм "картина світу" зруйнована і немає розуміння та життєвого досвіду, як її відновити, і, взагалі, розуміння того, що її можна відновити. Приблизно таке ж "руйнування світу" відбувається у дітей, коли їхні батьки розлучаються. Наслідки такої психологічної травми добре відомі і зрозуміло, на скільки це серйозне випробування для психіки дитини. Але при проблемах у сім'ї руйнується, хоча і велика, але все ж таки частина світу. Залишаються друзі, звичний розклад життя, речі. У свідомості дитини, що пережила війну, втрачається весь світ. Без сторонньої допомоги дитина сама не впорається з побудовою "нового" внутрішнього світу. Саме тому так важливо враховувати ці обставини і починати працювати з наслідками війни вже зараз.

Список літератури

1. Шопіна, Марина Олександрівна та Якунін, Ярослав Юрійович (2020) Формування нової парадигми освіти в умовах карантинних обмежень. WaysScience 1 міжнародна науково-практична інтернет конференція «Шляхи розвитку науки в сучасних кризових умовах», 2 (1). с. 591-592.
2. Шопіна, Марина Олександрівна та Якунін, Ярослав Юрійович (2020) Дослідження потреб освітян щодо покращення навчальних модулів на курсах підвищення педагогічної кваліфікації. Высокие научные цели '2020: Сборник тезисов. – Минск: 2020 (Серия «SWorld-Bel Conference proceedings»). с. 27-30. ISSN 2708-258X

3. Шопіна, Марина Олександрівна та Якунін, Ярослав Юрійович (2021) Особливості дистанційного навчання учителів різних спеціальностей виявленню та подоланню дитячої тривожності. Science foundations of modern science and practice. Abstracts of X International Scientific and Practical Conference. Athens, Greece. 2021. с. 334-337. ISSN 978-1-68564-519-9

4. Шопіна, Марина Олександрівна та Якунін, Ярослав Юрійович (2021) Результати впровадження дистанційних модулів для вчителів різних спеціальностей з розвитку мислення дітей та підлітків. Trends of development modern science and practice. Abstracts of IX International Scientific and Practical Conference. Stockholm, Sweden. 2021.. с. 328-330. ISSN 978-1-68564-518-2

5. Шопіна, Марина Олександрівна та Якунін, Ярослав Юрійович (2021) Дистанційне навчання вихователів закладів дошкільної освіти та вчителів початкових класів засобом подолання дитячої агресії. The VIII International Science Conference «Science and practice, actual problems, innovations», November 09 – 12, 2021, Amsterdam, Netherlands.. с. 383-386. ISSN 978-1-68564-517-5

6. Шопіна, Марина Олександрівна та Якунін, Ярослав Юрійович (2021) Розгляд проблеми стресу з учителями різних спеціальностей у дистанційному форматі на курсах підвищення кваліфікації. Modern trends in development science and practice. с. 491-493. ISSN 978-1-68564-516-8

7. Шопіна, Марина Олександрівна та Якунін, Ярослав Юрійович (2021) Розгляд проблеми стресу з учителями різних спеціальностей у дистанційному форматі на курсах підвищення кваліфікації. Modern trends in development science and practice. с. 491-493. ISSN 978-1-68564-516-8

8. Шопіна, Марина Олександрівна та Якунін, Ярослав Юрійович (2021) Вирішення проблем підліткової агресії на дистанційних курсах для вчителів. "Technique and technology of the future '2021" (17). с. 47-50. ISSN 2709-1783

9. Шопіна, Марина Олександрівна та Якунін, Ярослав Юрійович (2021) Особливості дистанційного навчання медичних сестер навчальних закладів на курсах підвищення педагогічної кваліфікації. International Science Group. с. 328-331. ISSN 978-1-6368684-354-4

10. Шопіна, Марина Олександрівна та Якунін, Ярослав Юрійович (2021) Особливості організації спільної діяльності дитини з батьками в період локдауну. Науковий погляд у майбутнє, 1 (20). с. 96-100. ISSN 2415-766X; 2415-7538

11. Коляденко, Ніна. Посттравматичний стресовий розлад як медико-психосоціальна проблема. Перспективи та інновації науки, 2021, 2 (2).

12. Лахтадир, Т. В. Аналіз посттравматичного синдрому у військовослужбовців в теорії та на практиці. In: The 4th International scientific and practical conference "European scientific discussions"(February 26-28, 2021) Potere della ragione Editore, Rome, Italy. 2021. 593 p. 2021. p. 89.